

VIẾT BÀI LÀM VĂN SỐ 1 : NGHỊ LUẬN XÃ HỘI

A – MỤC TIÊU BÀI HỌC

Giúp HS :

- Củng cố kiến thức về văn nghị luận đã học ở THCS và học kì II của lớp 10.
- Viết được bài nghị luận xã hội có nội dung sát với thực tế cuộc sống và học tập của HS THPT.

B – NHỮNG ĐIỀU CẦN LƯU Ý

I – NỘI DUNG

1. Đặc điểm bài học

Với HS THPT, nghị luận là kiểu bài quan trọng. Ở lớp 10, tuy đã được học và luyện tập về văn nghị luận, nhưng kiến thức và kỹ năng nghị luận – nhất là nghị luận xã hội – của HS còn nhiều hạn chế. Bài học này có nhiệm vụ chủ yếu là giúp GV đánh giá chất lượng và phát hiện những nhược điểm của HS về kiến thức, kỹ năng làm văn nghị luận. Đồng thời, qua bài làm của HS, GV bước đầu xác lập nội dung và phương pháp dạy văn nghị luận. Do vậy, khi ra đề và chấm bài, GV nên dựa vào thực tế năng lực HS lớp mình mà đặt yêu cầu làm bài và đánh giá, cho điểm.

2. Trọng tâm bài học

HS viết bài một cách trung thực, phản ánh đúng chất lượng bài nghị luận xã hội.

II – PHƯƠNG PHÁP VÀ TIẾN TRÌNH TỔ CHỨC DẠY HỌC

1. Phương pháp dạy học

- Ra đề phù hợp với trình độ HS : gắn các tác phẩm (hoặc đoạn trích) văn học trong chương trình với một số vấn đề đạo đức, nhân cách tuổi trẻ học đường hiện nay.
- HS thực hành. GV hướng dẫn để HS làm bài.

2. Tiến trình tổ chức dạy học

- a) Trước tiết làm bài, GV nên nhắc HS ôn lại những kiến thức đã học ở học kì II lớp 10 về văn nghị luận (như *Lập dàn ý bài văn nghị luận*, *Lập luận trong văn nghị luận*, *Các thao tác nghị luận*,...) và ôn lại một số văn bản nghị luận như : *Tựa "Trích diễm thi tập"*, *Hiền tài là nguyên khí của quốc gia*,...

b) Về đề văn : Theo phân phối chương trình, bài làm văn số 1 là nghị luận xã hội. Tuy nhiên, trước khi gợi ý hai đề hoàn toàn mang tính chính luận, SGK giới thiệu một đề có nội dung phát huy kết quả đọc – hiểu và suy ngẫm về một tác phẩm văn chương. Từ đó, hướng HS tự rút ra những bài học về cách sống sát hợp với yêu cầu giáo dục nói riêng, đặc điểm của bài nghị luận xã hội nói chung. Với tinh thần gợi ý đề văn như vậy, GV có thể chọn một, hai đề của SGK cho HS lớp mình hoặc soạn một, hai đề khác, nhưng cần bám sát chương trình và mục tiêu bài học. Xin giới thiệu thêm một số đề văn tham khảo :

Đề 1

Truyện cười *Tam đai con gà* gợi cho anh (chị) suy nghĩ gì khi bản thân mình gặp một tình huống hoặc một vấn đề khó, vượt quá tầm hiểu biết của mình ?

Đề 2

Hãy bàn về tính trung thực trong học tập và trong thi cử của HS ngày nay.